Zarzuela en un acte

de.

MISERIA Y COMPAÑIA.

1232

1874.

MISERIA Y COMPANYIA.

—

Sarsuela en un acte

de

1874.

MISERIA Y GRANDEZA.

Dedicatoria

=

A Colomer

al bon actor,

al bon amich

y al escritor,

aquesta pessa

dedico jo.

Si 'no t' agrada

tira-la al foch.

= L'autor

Repartiment

=

Concha	Sra Mateu
Conrado	Sr. Constanti.
D. Just.	" Colomé
D. Pin	" Gimenez
D. Pau	" Soler
D. March	" Lopez
D. Mateu	" Bigorria (padre.)
D. Joan.	" Bigorria. (hijo.)
D. Lluch.	" Oliva.

=

Acte tuitè.

=

Sala despaig en casa de D. Pau,
Una porta al fondo y una
altre à la esquerra, frente d'
aquesta à la dreta, una tau-
la escriptori, gran, plena
de papers llibres, etc etc. ab
un costat de la porta del
fondo un armari llibreria

atestat de llibres y protocols,
al altre part un piano. Cua-
tre ò sis cadiras convenient-
ment colocadas, dos d'ellas
arrimadas à la taula y fren-
te l'una de l'altre, una-
dos, relotje etc etc.

=

Escena 8ª

Concha.

=

-Musica-

=

Vitjos lo dia
que l'onde'm diga
que ab en Conrado
ja'm puch casar.
guapeta y vica,
jove, estimada
un cel ma vida
me semblarà.

=

Un cop casada,
vestits y joyas,
passeigs, festivos,
riure y gosar.

De tal manera
serè disposa
que un cel mai vida
me semblarà.

=

-Parlat-

=

Escena 2ª

Conella, Conrado.

=

Con. (Per la porta de l'esquerra ab un
rotlle de papers sota l'braç.)

Sola!

Cª Soleta!

Con- (Deixant los papers sobre la taula.)

Donchs, té, té, té!

(Li agafa la mà y li besa.)

Cª Oy cavam!

Con- Veritat qu'encare m'estimas, concha?

Cª Pimplet. Dixó no's pregunta.

Con- Es que hi ha cosas que un no's causa may de sentirlas, pero contesta, m'estimas?

Cª Mes que à ma vida!

Con- Oy! Concha! Concha! Abras-

sam. dondis.

Cª Ey! tu! Estigas quiet. que t'
agafi. May t' habia vist
aixis.

Con- Es que may habia tingut
la seguritat, real, efectiva,
absoluta de casarme ab
tu, dintre de vuit dias,
de cuatre, de dos, potzer
demà.

Cª Si. aony.

Con- Ho dich de zerio, si Deu ho
vol, aquesy ivern no mi mo-
rirè de pret.

Cª Perquè.

Con- Perquè casat ab tu ja no'm faltarà Compa.

Cs Qu'ets pimplet!

Con- Vaja! Sigas amable y cari-tativa!

Cs Sí! "Venid venid, caritativas!"

(Cantant.)

Con- Ya que dintre de vuit dias aquesta Concha será meva comensa à abrigarme un poch!

(Vol abrassarla)

Cs (fugint.)

Aixó es, à la adelantada, com si fos un lloguer de

cassà. Puig, home, Puig! Estigas
quiet y parla formal. Que
vols dir ab tot això.

Con- Que l teu oncle ja no'm po-
drà negar la teva mà, per
que ja soch rich.

Cª Y doncs que has tret la ri.
fa.

Con Sí; me he evat de tres cents
per treure mitja ousa del hos
pital, ves si he tret.

Cª Doncs no ho entench. Ya sabs
que l'oncle no consent en
lo nostre casament perquè

els pobre.

- Con- Y per lo tant no li posarà dificultat quant sabrà que soch rich. Que t sembla quina cara posarà quant li diga que tinch non mil duros!

Ct. Non mil duros, tu! Y tants duros com denhen ser!

- Con- Non mil, no te'n vigais.

Ct Pero còm, quant?

Con- Sony; pot ser dintre de dos horas.

Ct Esplicat, per Deu!

Con- Ya sabs que aony s'obra l testament d'aquell cosí de

Ton oncle que va deixar mon
mil duros al individuo que
reunis certas circunstancias.

Cª Al mes avans, oy.

Con- Oy! Donchs jo penso guan-
yar aquiyos mon mil duros.

Cª Tu. Baboya! Abre si que veig.
que te'n falta un tros!

Con. Donchs no me'n falta gens.

Cª No sabs que una de las con-
dicions que imposa el tes-
tador es de que'ls preten-
dents tingan quaranta
anys. Que potsé'ls tens y
à mi'm fas veure qu'ets

jove.

Con- Jo. Si encara no'n tinch cint-
y cinch!

Cª Anuver donchs com gran-
yas la herencia
Cat dependeix de que ton
Con- onde vulga ajudarme. Hont
es?

Cª Encara no ha tornat. Ja-
queixa es la teva esperansa?

Con- Ja puch contar que mo-
riré soltera... Encara, que.
miva, no zi lo que vols fer.
pero per part meva t'as-
segwo que si això no't

sunt bè... vulgui, l'oncle. ò no
vulgui, nos casem y Santas
Pasenas.

Con. Viva l'garbo! Aixis m'agra-
dan las donas valentas. Sem-
pre benehirè lo dia que't
vaig conèixer. Recordas?

Cª Pron! Yo m'estaba allí te-
clejant lo piano...

Con. Y jo aquí, à la taula, ab
la pluma à la mà y men-
jante ab la vista. Que n'eras
de mona!

Cª Gracias, home! Aixo vol dir
que ave ja no ho sochi.

Con- Sre y sempre! Pero com era
la primera vegada que 't ve-
ya... Escabas allo del "alma
enamorada"

(Cantant)

y jo m'enamoraba com un
d. jo
pimple!

Jo feya com qui no 't veya,
pero no se m'escapaba res. Oh!
si jo haguès sabut antes
que eras tant bon professor
de piano m'hauria mort
de vergonya... De pronpte 't
vas animar y...

Con- Senyoreta - te vaig dir - jo tam-
bé sóc aficionat al piano,
vol que li toqui alguna cosa?

Cª Com vulgui - vaig contestarte.
- Y vas tocar un arpegio.....
Diuno!

Cª Dos dias després d'acort ab
l'oncle eras lo meu mestre de
piano, y...

Con- Cuatre dias mes tart ja
podias cantar:

" Lo mestre que me ensenya
s'ha enamorat de mi."

(Cantant)

y jo també 't vaig fer tilin.
veritat?

Cs Ps. clar com que al colegi no
veya cap home, no mes que
'l capellà...

Con- Ben diferent d'ave que no se
'n ven ni un per remey.

Cs Pron que se'n venhen sino
que van vestits de persona.
Con deya, es natural que
m' agradés lo primer ho-
me que vegés, sent jove,
guapo y elegant.

Con:- Gracias, gracias, no 'm do-

foquis.

Ca Un amy que duvan las nos-
tras relacions; mentres l'on-
de no ho ha entès bé; pero
de dos mesos en aquesta
part això no es viure: sem-
pre ab la por al cos.

Con- Oh! y que això acabarà ma-
lament, perquè si l'un
plan fracassa un tiro de
cap à cap!

Ca Donchs això acabarà bé, per-
què diga l'onde l'que ond-
ga estich decidida à do-

narte la ma.

Con- No més la ma. Y'l cor!

Cº Do cor! Si fa un any qu'es.

tem.

Con- Que'n vals de pessetas! Quant
sigui casats si que po-
drèm- contà aquell vals
tant morro que dius!
"Desde el dia en que te vi."
(Cantant)

Cº Quin!

Con- Do que toca aquell organi-
llo. Cantendo!

Cº No, no, aixó de vals ta mar-
sa barber.

Con- Con!

Cª Si home. Val mes que cantem aquella americana tant bonica que tu hi vas fer los versos.

Con- Deus vaho. Vina.

(Levantse al piano)

Tu canta y jo acompanyarè.

=

-Musica-

=

Cª Tot un any de suspiros
de penas y treballs;
tot un any de fatigas

dondis per ben empleat.
pues desde avuy comensa
per nostres cors
una era molt dispossa
un cel d'amor.

=

Dedamat-

=

Co- Daja, ave tu. Conrado.
Con- No, val mes que cantèm
tots dos.

Com vulguis.

=

- Musica -

=

Si ditxosa in fou un hora
en que à tu't conegui
mes ditxòs es lo dia
que te meiges ab mi.
Mes desde aony comensa
per nostres cors
una era molt ditxosa
un cel d'amor.

(Cornado s'alsa del piano y's posa
à tallar. Al anar à repetir la
última estrofa se presenta D. Pau
per la porta de la esquerra y des-
de allà canta lo seguent al la

matèrias tornen. chyo den
se fet molt à temps à fi de
no interrumpir la missa.
ca.)

=

Escena 8ª

Conrado. Concha. I Pau.

=

Pau- Pues desde avuy comensa
(cantant)
ja que ho volen
una era neguitosa
tot un infern!

=

-Dedamat-

=

Pau- Bé, com li ha mon! Vaya
una llissó de piano! Se-
yor mes, aixó es abusar.

Con- D. Pau!

(Confús)

Lª Oncle!

(Sd)

Pau- Basta! Voste,

(A Conrado)

miri ja quina hora es;

(Eenyalant lo rellotje)

fassi'l favor de anar Baix al
porter y digueli que enant
j'hagin presentat los nou
individuos que indica lo Dia-
ri diga als que vingan des-
pres que han fet tart.

(Convedo se ixà per la porta
esquerra)

Cu, espera!

(A Concha que se'n anava)

(Baixa al procenì y s.
cotta à D. Pau de Ant.)

Escena 4ª

Concha. D. Pau.

=

Pau ¿Cuantas vegadas te tinch
de dir que aqueixas rela-
cions no m'agradan y no
't convenen.

Con- Y jo, cuantas vegadas li tinch
de dir que en Conrado m'a-
grada y que tot quant
vostè fassi serà inutil?

Pau Pero escolta noya. Yo ho faig
per lo teu bè. En Conrado

es un jove de totas prendas
ho confesso: pero es massa
jove y sobre tot pobre.

Conch- Sent jo rica un zembla que
basta.

Jan- Si las prendas d'un Con-
rado anessen unidas à
un home de certa edat
y d'una fortuna igual
à la teva... Jo te'n zè un...
y... y que's considerava
ben dit̀os d'alcansar la
teva mà, pues fa temps
que's mor per tu.

(volent agafarli la mà)

Ca. (Mechassantlo)

Miri, oncle; fa temps que sospito que la seva oposicio es interessada y ara me ni acabo de convencer. No diré à in Conrado per evitar un disgust y un escandol. pero entengui que jo no sé res de ningú mes que d' ell.

Pau Pero escolta, jo t' estimo; tot quant tinch es per tu.

Ca Ni una paraula mès, oncle. escolti lo que li digui en

Conrado, que tè no sè quin
plan, y consenti en lo nostre
casament de tots modos nos
casarèm, y es millor ferho
ab armonia.

(Aturats)

Ian- Vina, escolta, jo no puch
renunciar aixis à una
esperança qu'es ma vida!
jo t'estimo, jo zerè l'ken es-
clau y t'adoraré aixi, de
genolls!

(Se agenolla volent agafar men-
tres canta los faldillas de Concha,
fins que al acabar aquesta,

Can D. Pau de mano a

terra.)

=

- Música -

=

Pau- Perquè ay ingrata
freda, insensible
aiçis despreias
lo meu amor?
Dina y escoltam
y compassiva
calma las ansias
del pobre cor.
Cp No s'amohini

no 's desespori.
jo vull un home
guapo, elegant.
Los vells, son, orde.
rechs com un cuiro
y jo vull un jove
juan com un guant.
Pau Si tu'm volguessis.
tindrás riquesas
serás la reina
y jo un esclau.
Cg No vull ser reina
que los destronan.
Soch de'n Convado
y está acabat.

(S'escapa per la porta del fondo)

=

-Declarat-

=

Pau. (Agenollat al mitj de la escena)

Malehit riga en Conrado!

=

Escena 5ª

D. Pau. Conrado.

=

Con- (Per la porta esquerra)

Qui m'ha cridat?

Pau- (Confús)

Yo, no... es... que... (Estich sols.

cat!

Con- que fa aixi. D. Pau. que bus-

ca.

Pau (La llum ab ~~un~~ cove!) Si he

perdut una moneda.....

~~L~~ (L'enteniment.)

Con- Alsis, ja la buscarè jo.

Pau- No, deixila, ja la trobarè.

(Alsantse.)

un altre hora. Ja ha aoi-

cat al porter.

Con- Si, Senyor.

Pau- Vegi ave de tenirho tot à

punt.

Con- Doig.

(S'assenta prop la taula mirant papers.)

Pau- No hi ha remey, es necessari consentir pera lograr que al menos vinguin ab ma com-panyia. Sempre la veure à to-tas horas, y qui sab! si al-gun dia s'encorda poder encare m'escoltés y in casa-ria ab ella...

Con- (Qué murmura.) Tot está à punt D. Pau.

(Surt)

Pau- Bueno, encare falta un bon

rato! M' ha dit la Conça que
vosté tenia que parlarme.

Con- Si senyor... Sembla que está
de bon temple. (Riuen dones.)

Pau- Digui.

Con- Com que l principal motiu de
no consentir que m casi ab
la nebsda sembla que es la
falta de dinevs...

Pau- Es clar; Oh! y ave que l pa
va faut car.

Con- Que ha de anà car! Bottom
diu la mateixa y l Hon-
gueb, faut valen dos cuar-
tos ave tom vint anys a-

kràs.

Pau- Qs cent.

Con- Volia dirli si me la donaria
tenint, com penso tindrer, mou
mil duros de dot.

Pau- Mou mil duros! Prou! y ahont
son?

Con- Son los mou mil duros que
deixa l'seu parent, en lo tes-
tament que anèm à obrir
dintre de poch, al mès a-
vans dels mou que preten-
guin lo legat. Jo mi presento
tambe com à un altre dels
alu dits y tinch esperansa de

guanyar.

Pan- Pero no sab que una de las principals condicions es la de que cap dels pretendents ha de tenir menos de cuarenta anys.

Con- No ho sabia; pero per això conto ab vostè. En apariencia vostè se presentarà com à un dels non solicitants al legat; pero en realitat serè jo lo qui obtingui ó perdi l premi.

Pan- Pero home, vostè mi obliga à representar lo paper de

avaro que jo may he sigut.

Con- Se tracta de guanyar mon
mil duros pera contribuir
à la dita de sa neboda, y
en quant à representar un
paper ridicul, no ho es, per-
que un avaro no es may ri-
dicul, pels demés no avaros.

Ram- Ru fi. consento. Que tinch de
fer?

Con- Res; deixar que'ls pretendents
espliquin cada un los rasgos
de la seva avaricia. Després
parlaré jo en nom de vosté
y li asseguro que ls contrin-

cants materixos mi adjudicarán
lo legat, ò à vosté qui es igual.
Pau- Con tal de que no resulti al-
gun compromis...
Con- Imposible. La clausula es ben
terminant. "Deixo non mil
duros al avaro d'entre `ls
non que è presentin que en
concepte de tots, resulti ser-
ho mes que `ls altres." Si con-
seguixo, y ho conseguixè su-
perar la avaricia de tots,
los non mil duros se que-
dan à casa.
Pau- Per de prompte vagi à dir

al porter que han de ser
vuit y no non los admesos; -
pero que tocadas las non qui
no hi es no hi es contat.

Con- Ya està aoisat.

Pau- (Se pispa aquet picot!) Cuant
xoqui hora aoisi y sortirè.
A veuer si fem un bunyol.

Con- No tinguù por. Deipuno es-
tar per mi. Vostè entrarà
quant tots estiguin aqui y
no saludarà à ninguù. Vol
fer lo favor de dir à la
Concha que vinga à aju-
darme.

Jan- En què.

Em- En donar al despaig un as-
pecte de misèria que ave no
tè, un tinte d' avaricia...

Van- Ah! ja comprench. (Es un di-
monì aquet picot!)

(Se'n va pe'l fondo.)

=

Escena 6ª

Corrado despr. Concha.

=

Música.

=

Con Molts d'aquells que per tontos
Sempre son uns desgraciats,
dinhen que la sort và als pimples
y sols medra l'ignorant.
que'n hi ha donguin los non mil duros,
y ab la Conelia estar casat
y que'n hi hagin al darvera
ab un fluviol sonant.

=

Si'ls non mil duros
avuy embolso,
ma sort no canvio
per res del mon.
Viva la gresca!

Viva l'enveds!
Viva la Conchа
y viva yo!

(Los últims cuatre versos los canta
saltant y ballant d'alegría.)

Vull fer vida regalada
desde aquy en endevant,
y será la meva feyna
tant sols à Conchа estimar,
pues no crech lo que molts dihuen
que l treballs porti l descans,
ja que jo com mes treballo
me trobo molt mes Consat.

=

Si ls non mil duros

etc. etc

=

Reclamat.

=

Con. Tinch unas ganas de ca-
sarme!... ay Concha, Concha!
avìat sortirèm de penas.

(Brunt d'aquì à allà
abobradat. Repit fins al final
de la escena.)

No sè ahont tinch lo cap. Ah!

(Puja dalt d'una cadira
y pàra l'orellofa mentres surt
Concha per la porta del fondo)

Cª Que fas.

Con- Faig com Deu. Paro l temps.

Cª En que 't tinch d'ajudar?

Con- (Saltant de la cadira.)

Ah. Mira, comensa à treure cadiras.

(Ho fan un y altre deixantles fora la porta del fondo quedant en escena unicament les dos propines à la taula.)

Cª Y aixó. qu'hem de donar ball.

Con- Si, mira, comensem.

(Agafa à Conchin y li fa donar unas voltes de sals.)

Cª Que fas pimple! Me roda 'l cap.

(Mentres caltan se presenta J. Just porta esquiva.)

=

Escena 4ª

Coirados. Just.

=

Jus- Que potser m'he errat de pis?

(-Contra fuig per la porta de l'esquerra).

Cor- Aquí demana?

(Sobsegant)

Jus- Al notari D. Pau..

Con- Es aqui.

Jus- Com he vist que hi ha aca-
demia de ball me creya que
era à casa l'ebremyas.

Con- Be, que vol?

Jus- Vinch à cobrar los nou mil
duros de que parla'l diari,
ey. si no es una broma.

Con- No senyor, no es una broma,
pero home, no vagi tant ce-
mat, encare no sabem si'ls
ha guanyat vostè.

Jus- Com estich ben segur, de que
no hi ha cap avaro que's

puguis comparar ab mi.

Con- Ho crech.

(Mirantsel de cap à peus)

de tots modos es necessari espe-
rarals demès candidats, y
qu'esposi cada hu los seus mè-
rits pera resoldver.

Jus- Esperarèm.

(A digust.)

Llastima de temps que'm fa-
ràn perdre!

Con- Mès tè temps li dol.

Jus- A mi'm dol tot.

Con- (Mosca! Si qu'es avaro!)

(Fregantse un cigarro)

Vol fer lo favor de un misto?

Jus- No senyor, no n'tinch cap.
A mi no m demani res; no
tinch may res per donar.
Se coneix que no m coneix.

Lon- (Cristo! que vè preparat aquet
mono!)

=

Escena 8ª

Dits March. Morten. Joan
Lluch y Pin.

=

(que can entrant conforme s'indican.
Cats per la esquerra y rens dreta.)

Mar- D. Pau Nou, notari, viu aquí.

Con- Si Senyor; ja pot entrar.

Mar- Venia per lo de la herencia.

Con- Si Senyor; hi ha que esperar
à que vingan tots los pre-
tendents.

Mar- Li haurà qu'esperar molt!

Jua- Jo mateix li he dit jo.

Con- Senyors; me sembla que non
mil duros fan de bon esperar.
Jo vinticinch anys que espe-
ro y no tinch un céntim.

È un ministo!

(A March.)

Mar- No senyor; aony no he trobat cap capsa, y encare que n tinguès, tampoch mi donaria; lo donar fa tornar pobre.

Con- (Ella roy! Aquet es pitjò que l'altre. Quin pavell! Mise-ria y companyia!)

(Entran Don Martin Hugh y lego Pin.

Ma- Deuian per l'assunto de la herencia.

Con- Ya poden entrar. (Deu, qui-nas fatgas!)

Mar- No hi ha ni una mala cadi-
ra!)

Hu- (Desde la porta)
Jo notaré Y. Pàu Non, vin
aquí?

Con- Just.

Hu- Que 'n deya alguna cosa?

(A Conrad.)

Con- Jo? No senyor.

Hu- Com ha dit Just y jo me 'n
dich, me creya que 'n volia
donar alguna cosa.

Con- (Un tanto si que te 'l donaria
de bona gana!)

Pin- (Entrant corrent y esperguit.)

Socors!

Uns Que te.

altres Perquè corres!

Pin- De qui es aquell gos que li ha
à la escala.

Mn- De un servidor.

Pin- Doncs està ben mal ensenyat;
per poch se 'm menja las pan-
torrillas.

Con- Li den agradà 'l bacallà.

Pin- Lo bacallà será vostè.

(Crema.)

Con- Coyellà he dit, y no bacallà
senyor mon.

Pin- Ah! me creya que habia

dit bacalla. dispensi.

Con- (Ma noy!) Me pensaba que
no ho entendria...

Pin- Pu fi: jo vinch per lo del tes-
tament.

Con- Ya u'ho penso. Mivi los xe-
yors don los xeus contrin-
cants. Ya poden xerver y en-
brive.

(Cats deuran estar enterts)

Ctm- Xerver Bhónt? à terra!

Jo- Me xembla que ja podriam
comensar.

Ctm- Es clar.

Faust. No veuhen que no nes dom

dis y hem d'esser nou!

Con- Just.

Dm- Servirlo, que vol!

Con- Re, home, això es una afirma-
ció.

Mar- Yo'm causo d'estar dret, aquí
'ns hi anvelarèm. que no po-
dria fé l favor d'abgunas
cadiras.

Con- Ove si que ni atvapan! No zè
di n'hi hauvà per tanta
gent.

(Desaparèix pe l fondo y à poch
sent ab tres cadiras de los que s'
apoderan los tres mes procsims

pero sent tots los demés ademans
de valentes repetint cada regada
lo mateix. Den procurarse quelos
dis cadiras sigan de totas cla-
ses y medidas desde la gros
gran à la mes petita, ben
tronadas totas y alguna coipa
(lentant se)
Mar.— Aixó ja es altre cosa.
Ma— Y nosaltres que no som de
Deu!
lon— Sinyan la bondat de morti-
ficarse un poch: no es tant
facil com se pensan trobar
cadiras en aquesta corsa.

(S'assentan tots just zerviènt
prente à la taula.)

Llu- Lo temps passa...

(Mirantlo y reprimint la risa.)

Lou-

(Quinas fatgas! Tan goig. Sem-
bla l ministeri de la mise-
ria!)

Pin- A que li hem d'estar molt ai-
gèt
pis.

Lou- No zemyor, mirin.

(Toca la porta esquerra)

Jo- Que fa- perque toca?

Lou- Perqué ja som prou.

Ma- No zemyor, la clàusula diu
qu'hem de zer nou y aqui

no dorm més que dis..

Lon- Y'l senyor, xet.

(Senyalant à N. Pau que è present

ta pe l fondo sens saludar y va

à sentarse à la cadira de prop

la taula, de cara als avaros.

Aquests al veurello entrar uns

d'hun aixecat, altres no, pero

tots han saludat.)

Pero tambè diu la clàusula

que à las nou, qui no hi es

contat, y mirí ja son.

(Ensenyant lo vellatje)

=

Escena 9ª

Dits D. Pau.

=

Yo.- Y qui es lo senyor?

Con.- Lo senyor es lo meu prin-
cipal, D. Pau Mon, notari,
parent del testador, y com
vostès un opositor à la a-
quest conveurs d'avarícia.

Not.- Notari y parent del testa-
dor! protesto!

Llu.- Això es ilegal!

Yo.- Si senyor, protestem!

Lou- Aquí no hi ha res ilegal. Se
va à llegir lo testament y vos-
tès mateixos veuràn si hi
ha res en la clàusula que
impossibiliti al meu princi-
pal.

Jus- Pero, perquè no parla el senyor
notari, qu'es mut.

Lou- Perquè l'senyor notari, mes
digniament avans que tots
vostès, per no gastar paran-
las gasta y delega en mi
la representació del seu mi-
nisteri en aquesta y demés
cuestions. No es aixi D. Pau.

Pau- Sí.

Con- Puch procedir à la lectura del testament.

Pau- Sí. Aquí hi ha 'l testament y en aquesta cartera uns mil duros en billets.

(Ho entrega)

Jon- Bonics, senyors, atenció.

(S'assenta frente à D. Pau y prenent un paper de sobre la tanca llegeix lo següent)

"Jo, Nonito Nou, natural del Masnou, habitant prop à morir à enviar mon cos al Poble-Nou, otorgo 'l meu

testament etc. etc. Deixo à ma germana ... etc etc. Deixo à la criada ... etc. etc.

(Després de murmurar amb
à llegir un rato.)

Ytem más. Considerant que la economia, millor dit l'avaricia, es la verdadera basse de la viguera y per lo tant de la felicitat humana deixo non mil duros en mans del meu cosi D. Pau Nou, notari del colegi de Barcelona, habitant al carrer Nou. número nou, pis nou...

Mer- Com pis nou?

Con- Vull dir, pis tereer; com tot
son nous m'habia equi oo-
cat.

(llegint)

Dits nou mil duros seran
adjudicats al individuo
major de quarenta anys,
que en concepte de tots los
demès pretendents resulti ser
el mès avaro. Tenen op-
ció al referit premi sola-
ment los nou primers in-
dividuos que à presentin
al dit notari, lo dia

nou de Setembre del present
any, antes de tocar las nou
del demati. Cada un dels
concurrents esplicarà los seus
merits y se li portarà l'pre-
mi l'individuo que en
opinió dels restants haji
demostrat lo vasgo mes cul-
minant de refinada ava-
rícia. Lo candidat que's
presenti tocadas las nou,
no será admès.

Ma- No hi ha mes nous?

Con- No senyors, no hi ha mes
que vells.

(Per ells.)

Nigun ave ni en la clàusula
que acaba de llegirse hi ha
res que impossibiliti al meu
principal, aquí present.

Un- És veritat.

Cu- Poden pues esplicarse, dema-
nantlos solament que en ob-
sequi de la brevetat ho fa-
cin tots ab las menos pa-
raulas possibles.

Mar- Yo no esmorso!

Un- Yo no dino!

Yo- Yo no bremo!

Ma- Yo no sopo!

Jm- Jo no manjo!

Pin- Jo no /uno!

(Simultaneament T. tan impos silencio ab la campanilla)

Con- Silencio, senyors! Obrí no'us entendrem! Si son tant poch avaros de tot lo demés com de parauls ja poden retirarse pues no guanyaran los non mil duros.

Jm- Lo millor seria que cada un fés la seva relació, lo senyor.

(Sengalant à Conrado.)

las auria escribint y lue-

go d'examinar y à resol.
que li zembla? Digui D. Pau!

Pau- Just.

Jus- Què mana?

Pau- Que in zembla bé.

Con- Dagin pues donant lo nom.
Alu.

(Surt.)

Mar- March.

Alu- Aluch

Jo- Joan.

Mat- Mateu.

Con- Semblan los quatre evange-
listas! Ave vostès.

(Torna à entrar)

Jm- Just.

Pin- Pin.

Jan- Y D. Jan.

Con- Bueno. Comensi vostè, D. Lluch.

(Continua escribint.)

Llu- Senyors; pensant com faria diners pera no gastarlos, vaig amarmen à la Habana; arribo allà, me pinto de negre y'm vench per esclau per dos mil duros. Un cop cobrats me vento la cara, que do altre vegada blanch y libre; torno aqui, y tot lo meu cab qui es D. Lluch.

que per no gastar ni salut
gasta.

Lon- (Aquèip no guanya. Si anèm
aipì ja ho tindrè bé.) A vos.
ti li toca, D. Joan.

Jo- Jo vaig amàrmen à Madrid.
Habia sentit à dir que 'ls
madrilenyos per rès se en-
ritaban y per res desafian
Jo à fothom provocaba sens
saber ni motiu y ells desse-
guida me tiraban lo guant
demanaintme siti y hora.
Jo anveplegaba 'l guant,
pero no acudia may à

cap desafio. Los primers dias
me mantenia del produc-
to dels guants que anaba
venent; pero quant vaig te-
nir un capitalet vaig anar
guardantlos. Això un vá
costar algun bolet y no po-
cas pallissas y trompadas;
pero jo imperterrit desafiant
á tot lo mon y arreplegant
guants. El cap d'un
any tenia den ò dotze
mil parells de guants, pro-
ducte dels meus desafios, y
d'aixó visch gastant un

ral diari per casa y ma-
nuteneiò.

Bon- (Aquest embustero kampo ch
mi afana.) A veurer, vosté
D. Maten.

Ma- Yo jeuyors, creeh que l'ava-
ricia consisteix en viure xen-
se gastar. Antes procurava
ferme amich dels sargen-
tos acuartelats à S. Pau y
feya de manera d'encon-
trarme cada dia à l'hora
del ranxo y ab lo pretest
de si era dolç ò salat, cuit
ò crù, me'n servian un

plat y m'atipaba per tot lo
dia. Ere cansat de rampo.
vaig recorrent los cafés a-
hont se juga al quinto;
prench dissimuladament en
cada un tres ò cuatre gra-
pats de guipas, de las que
serveixen per apuntà l cav-
hò, y las faig bullir dense
oli, pera no gastar. Que
nes los puch dir d'amy
cinemanta sis vaig trobar
un parell de sabatas als
Pseudillers, y las he portat
dimarts amys. Butes d'ahi

vaig llevar-las per dolentas.

- Am- (Aquest zi que m'afana.) Y vostè D. Just?

Ym- Vaig. Vol fer lo favor de dir-me lo zeñyor Marten, ahont va llevar las sabatas?

Ma- Si. Zeñyor, al carrer d'en Rull.

Ym- Vegi si son aquestas.

(Zenyalant las que porta ell.)

Cats. (Admirats.)

Ah! guanya! guanya!

Pau- (Pega à correr)

Mestre si no ven d'espabilarse zembla que zé l'hi embolica això dels nous mil

duros.

Con- (Aquet si que la sab llarga,
pero encara no desmaya.)
A. March vol fé l favor d'
explicarse.

Mar- Senyors, despues del brillant
y caracteristich rasgo d'a-
varicia del meu antecesor,
temo ja que siga inutil tot
quant podem dir...

Con Es à dir que vostè 's retira?

Mar- Mes d'ahò, pero desconfio
fa d'obtenir lo premi. Ja
he dit que l'gos de Cerva-
nova que m'espera allà

à la escala es men...

- Jo - Un gos de Cervanova! Quin lujo! Sols per mantenirlo se necessita un dineral.

Tin - Per cert que may olvidave lo just que m 'ha donat. Es un gos molt amable, per poch se 'm menja las pan-torrillas.

Con - Com se diu?

Mar - Qui, l'gos?

Con - Si senyor.

Mar - Se diu; Com-jo

Con Com vosté. Es à dir que 's diu. March.

Mar- No senyor, se diu Com-jo

Com- Sí, ja entench. I diu Com-jo.

Yo- Sí, vaja, se diu Conrado.

Con- Gracias, home. Qu'encara no ho entent. Se diu Com-jo. Oy?

(et march)

Mar- Just.

Jus- Que se li ofereix?

Con- Altre vegada. Sempre i pensa que parlan per voltè...

(et Jut.)

Pan- Silencio, senyors.

(Hocant la campaneta)

Llu- D. Pau, te vaho. Es necessa-

vi no entretenirnos en di-
gresions.

Mir. Pues, com deya, senyors, llurg
de ser pera mi l'gos un
objecte de lujo, m'es sumament necessesari. No m'costa un centim pues me l'varen regalar. Do tinch aborrat à la fonda del Pi per sis cuartos diaris. Cada demati à las onze el mariteig agafa ab la boca 'l cassó, se'n và à la fonda y li omplen fins à vesar dos restos del menjar

· del dia anterior. Entonces se-
paro jo ls talls de carn y
bacallà, que may mi fal-
tan, dono à ell lo demès
y ls dos vivim, com veuhen,
per sis cuartos diaris. Brech
que no pot cerijirse mes
economia. No tinch cap al-
tre gasto y fins pera no
gastar porto ulleras zeuse
vidres zeut molt cost de
vista. Allivin.

(Ensenyantlos)

Con- Jue digui ave D. Pin.
Pin- Renuncio à deseruir de

quina manera hi mantindr
per ser enteramente igual à
alguna dels senyors que
hi han precedit. Solament
los hi diré que porto la ca-
misa sense ninèguas per
innecessàrias y per no gas-
tar.

Lon- Donchs vosté no's mou ab
ninfja ninèguas?

Pin- No senyor perquè no'n porto.
Mirin.

(S'arromanga la manega de la
levita y ensenya l'bras nu.)

Ademés, jo no soch borni

com seguument tots vostès
s'hauràn cregut perque
porto un nll tancat, no
tenyors. Mirin.

(d'obra.)

Do porto aferrat ab goma
per no agafarlo. Com que
ab un nll n'hi ha prou
m'estalvio aquelp altre.
Yo soch un fumador acer-
rim es lo meu vèrtich vici
y fa mès de vint anys
que fumo de franch. Ven-
dren aquesta punta?

(Ensenya una punta de cigarro puro)

Pues ella es la meva petaca.
Cuant veig à algú que fuma
puro vaig à demanarli foch,
com la punta es tant hu-
mida, pupant, pupant, s'a-
paga l'cigarro de l'altre
entonces jo l pupo, per en-
cendrerlo, vist lo cual per
lo fumador se retira ple
de fástich y jo m'quedo
ab lo meu cigarro.

Pan- (Baix à Conrado)

Conrado, ojo! que aquell
la sab molt llarga.

Con- (Id.)

Pin- Si que amigo m'ha afaitat!
Finalment vaig tenir una
malaltia tant greu que
tots deyan que no hi ha-
bia salvació per mi. Tant
imminent era ma mort que
fins s'habia enviat à bus-
car à un barber pera que
mi afaytés abans que morís.
Yo conservaba l'coneixement,
y fixa sempre la idea de
la avaricia vaig pregun-
tar al barber quant
feya pagar d'afaytar un
mort-" Una pesseta l'ull.

tiru"_ me và contestar -- Douchs
afaytiru ave_li vaiq div-y
mi estalvio trenta quartos".
pues zempre n'habia pa-
gat cuatre, y qui zab si
a n'aipó dech la vida,
pues la millora fou ins-
tantànea.

Lou- Senyors me zembla molt
del càs que antes d'es-
plicar l'avaricia del meu
principal, procedeiq fer
una especie d'eliminacio,
pera millor facilitar la
resolucio del assunto,

pues no tots los rasgos de-
mostrats son de verdadera
avaricia, com hauràn no-
tat vostès moltes vos. ¿Que li
semble D. Pau?

Pau- Això han de decidirho ls
senyors.

Con- ¿Que hi dirhen vostès?

Lle- Bueno, à veurer quins son,
segons vostè, los que den-
hen eliminarse.

Con- Lu primer lloch los cua-
tre evangelistas.

Jus- ¿Quin son los cuatre evan-
gelistas?

Lon- Dos senyors, March, Lluch,
Joan y Maten.

Mar- No senyor, protesto!
Llu-

Yo- Yo també.
Mar

Lon- Calma, senyors; vostès ma-
teixos me donaràn la raho.
Aquí ì tracta d' interpre-
tar fielment la voluntat
del testador y Aot lo que
no siguin rasgos d' ava-
ricia está fora de la ques-
tió.

Lluch.

Llu- Home, jo faria una cosa.

Eliminaria à tots d'una
vegada y aixi quedarian
los vuit mil duros per D.
Pau. Vaya una gracia!
Lou- Dosté es dir. Just y es lo mes
injust de tots, pues se quei-
pa sent un dels que que-
darán y tal vegada l que
se'n portará l'legat. Vaig
pues à fundar los mé-
rits de D. Pau y despues
se farà la eliminació.
Ma- Me sembla que podria
escusarse la concurrencia
de D. Pau y guanyar

temps acordaut qui d'
entre tots ha guanyat
los non mil duros.

Lou- Perquè.

Ma- Perquè li ha de ser molt di-
ficil superar la avaricia d'
algunus. Com pot reputarse
d'avaro, un home que té
una filla, dependent, pia-
no, rellotje, cosas en fique
suposan certas comoditats
y gastos impropis d'un
verdader avaro.

Lou- Justament tot això que
vostè cita, me servirà

per fer resaltar mes y mes
la avaricia del meu prin-
cipal.

Ma- A veurer, espliquis.

Con- Doncs: permetinme antes en-
cendrer un cigarro, pues no
puch aguantar mes las ga-
nas de fumar.

(Se treu un puro y l'encent
prement una cerilla de u-
na caixa que hi trauvà
derrunt la taula. Quant
ja trauvà llensat la cerilla
y. Pau se trauvà aquella
punta y diu à Conrado.)

Pin- Vol fer favor de deixarme
encendre?

Lor- (Allargantli l'encenedor)

Prou.

(Se prompte recordarho.)

No, no, tinguis que no'n
tinch d'altre

(Encent una cerilla y li dona)

Jus- Ha avisat val per dos. Pin.
No hagués dit res.

Pin. Serà pera un altre vegada.

(Llensa la cerilla.)

Lor- Senyors, com deya al prin-
cipal: vaig à demostrar
com la avaricia de D. Pau

es superior à la de tots vostès.

Pau- (Dalt à Conrad)

Observis y no `m comprometi.

Lou- (Sd à X. Pau)

No tinga por.

(Alt.)

En primer lloch, dech dirlos
que la noya de que hom
parlat no es filla seva sino
una nebodà bastant vica
que `s manté del seu dot, à
no ser aixi D. Pau no la tin-
dria à casa pera no tenir-
li que donar res, pues
per no dar D. Pau, no do-

ra ni ls bons dias, com
ja han vist vostès matei-
xos. quant ha entrat.

ella { Es veritat.
Jo. {
con { Lo piano es de la neboda,
Cant poca afició te D. Pau
à donar que jo li tinch
demanda la ma de dita
neboda qui sab quant temp,
y à pesar de que no es cosa
seva y no li costaria res, no
me la vol donar.

Jo: Bigo ray, ja que no es se-
va jo la pendria.

Con- Aquesta no es la questio.
Consti que D. Pau no la vol
donar. Lo vellotje que à vos-
tès los hi semble moble de
lujo, no ho es per D. Pau.
viuin, sempre està aixis pa-
rat.

Mar- Que te que veuer.

Con- Molt. D. Pau com tothom.
ha de pagar comptes al-
guna que altre vegada,
y à fi de retardar lo pago
dona hora al acreedor. Ab-
aquest vi, y com lo vellotje
està parat, resulta que

sempre està, dich vè antes
à despuès de la hora indica-
da, y entonces lo fa tornar
y torna à sucheehir lo ma-
teix, fins que 'l acreedor
se cansa y fà una rebaixa,
ya pera cobrar al contat.

Pau (Pau à Conrado)

Home, gracias! Daya un
paper.

Con- (D. à P. Pau)

Aguantis, per Deu!

P.- Cuanta tacanyeria!

Pau- Daja, ja's ven qui ha de
guanyar.

Lou- Jo que te dependent; es
cert, y es un servidor de vos-
tès, pero, saben lo que'm
dona. Pes.

Lau- (Rubustero!)

Lou- Cada vegada que li parlo
del sou, me diu que m'es-
peri, que ja ho trobarèm tot
plegat, pero jo may ho tro-
bo.

Gus- Baja! aiqi ja's poden te-
nir dependents.

Lou- (Despres de una petita pausa)
Algú de vostès ha dit que
en aquesta casa hi ha-

bia comoditats y lujo.....
Calculin vostès materipos per
aquestas cadiras en que
zeuhen, que las hem de
haguit d'emmatllevar al
estadount del cuart pis, y
sino tindrian que zeurer
à terra, pues en aquesta ca-
za no n'hi ha de millors ni
de mes bonas, ni de mes
dolentas.

Hu- Oh! y encare las hem tin-
gut de demanar!

Cor- Si zenyor perquè D. Pau no
dona may vès.

Pau (Pero l donarè una pregada.
d'ovellas. Ho m'ha picat
en mal ball aquet plaga.)

Con- (Baix à D. Pau)

Asguantis per Deu!

(Mt)

Finalment, D. Pau nova al
teatro, y à cap diversió, no
funa, no, ben. no s'afaita.

Ma- Be và ben net de cara.

Con- Perquè quant té la barba
massa llarga se la crema
ab un misto, que m demana
na à mi per no comprar-
ne.

Yo. Això no pot ser.

Lor. Doncs es vàgili al darrera.
Y. Pau porta sempre saba-
tas rossas per no tenir
que gastar en llimpiarlas
y per acabar, m'atreveixo á
dir que casi no menja
per no gastar.

Mus No menja! Això es absurdo!

Lor. He dit casi, senyor mes, pues
es casi no menjar, gastar
en tota la semana catorce
quartos.

Yo. Catorce!

Lor. Si senyor, catorce quartos, per

dos llimas de galleta que'n
tè per tota la semana.

Pin- Vaja una menja!

Con- Sí' diumenje posa las dos
llimas de galletà en remull.
Als dos ò tres dias primers es
un menjar que encave pot
anar; pero luego no hi ha
ningu que puga resistir a-
quellas pastetas; l'estomach
no'n vol pero D. Pau no è
apura te una botella de vi
generòs...

Llu- Una botella de vi generòs en ca-
sa de un avaro! Quin lujo!

Ins Si al menos fos bi avaro!

Com- No s'alarmin, senyors; la bote-
lla li van regalar. D. Pau li
fab ahont ne veuen. Com dich,
hè una botella de vi gene-
ròs, y quant l'estómach can-
sat de tanta galleta din
que nones, D. Pau posa la
botella sobre la taula y din
al estòmach: "Baja, ànimo!
acàbat la galleta y després
beuràs una bona copa d'
aquest vi tant vich. L'esto-
mach engahnyat va en-
gullint, esperant la recom-

pensa de la copa, la galleta
i acaba. D. Pau desa la botel
la i l'endemà repeteix la
mateixa operació.

Pau. (Cunaute! Gosuho!)

ellar. Maria Santissima! No i pot
veurer ja mes tacanyeria!

Go. Si, que amigo, es molt.

Llu. No ho hauria dit may.

Lor. Si volen encare puch con-
tarlos...

Ella. No, no.ja basta!

Ju. No dubto de la formalitat
del Jurgori.

(Pi Conrado.)

pero voldria que D. Pau con-
firmés lo que ell'm acaba de
referir.

Pau- Si senyors: com à notari que
soch, dony fé.
Entonces dech dir que en o-
pinió meva D. Pau ha guan-
yat lo legat y que li fassi
bon profit.

Cob. (Mem Gust. Pau, Conrado)

Y jo.

Pau- (Absents)

Gracias, senyors y encare que
com han vist, soch avuo, en
celebritat del fet los convido

demà dimenje à dinar.

Pin- No 'us donarà galleta!

Pan- No senyor, y en tal cas ja
tinch la botella, de vi gene-
ròs. Aniren à casa "l' afa-
ta pobres"...

Con- Anyò es. Miseria y companyia.

Pan- Diudrà!

Cots- (Marxan.)

Si.

=

-Música-

=

Abans. Ja que aquí m vingut per llarga

y ins entorxem trasquilats.
al menos que tot no s perdi
si n treyem un bon dinar.

Lon- Gracias à la nova manya
non mil duros he pescat
y la minyona nues caya
que u tot Barcelona hi hà.

Pau- Agueip tot tirant la pedra
ha sabut fujir la nià.
y n'ha mort lo gran Kunante
de un sol tiro dos pardals.

Eva- Que diga l'enhorabona.
passiobè senyor D. Pau.

(chantzen)

Pau- Moltas gracias, moltas gracias.

(acompanyantlo fins à la porta)

y no oloidin lo dinar.

Con- En mitja hora nou mil duros,
una Conxa y... la mar!

(Salta y brinca de content
mentres los avaro se'n van)

=

-Redamat-

=

Escena ùltima.

Pau. Conrado luego Concha.

=

Pau- Baja, ja estarà content:

Can- Si estich content!

Pau- Si m'hagués pogut pensar
les mentidas que s'habian
de dir...

Con- Mentidas! D's even que cap
dels pretendents ha dit la
veritat. D encara que aixi no
fos. Caut per tant lo mes
endustero guanya.

Pau- Si y l'mès parlatan!

Con- Si que me n'he fet un tip

Pau- Bueno, bueno, aquí te'ls mon
mil duros y bon profit li
fassi la Conchita.

(Dantli la cartera y surtint)

Victoria! Concha!

(Pusengant la entera)

Concha- Ps à dir que has guanyat?

Lor- Si, gracias al ten oncle, al
nes generòs dels oncles.

Ram- No. Concha gracias à ú en
Conrado que la sab molt
llarga. Cosenos y prou toca
l piano.

Lor- No tinga por; altres mal
de cops tindrè.

=

-Musica-

=

Bats- Senyors, no sigun aoaros
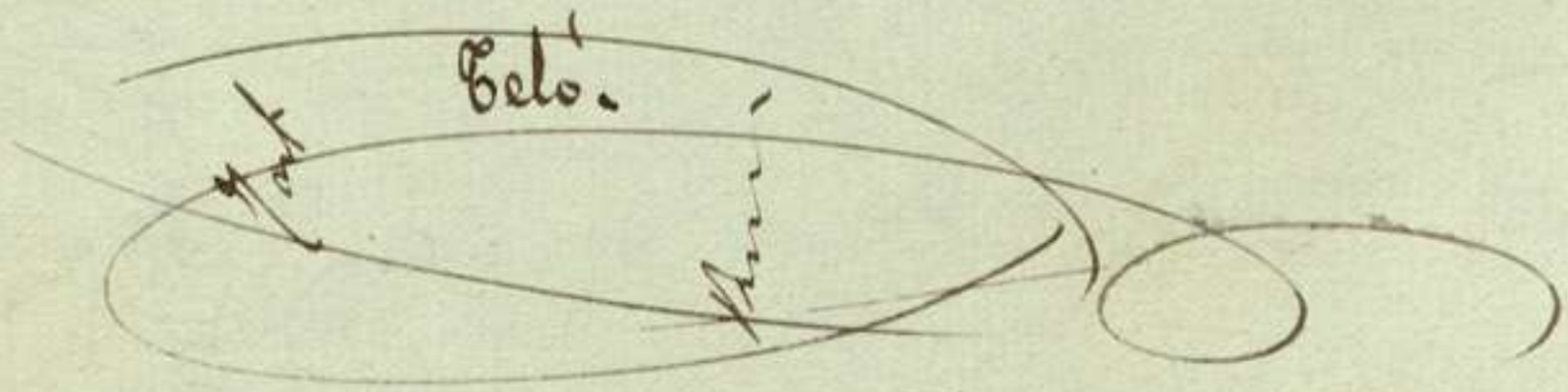
com aquells sis que han marcat
y si ls hi agradat la pessa
ho demostran ab las mans.